

Denis Detling

Umjetnost i režim

Ključno pitanje

Umjetnost nije imala nikakve veze sa politikom. U kojoj mjeri ste saglasni sa ovom izjavom?

Tema

Politička kriza nakon ubistva u Skupštini navela je kralja da uvede (ličnu) diktaturu. Integralno jugoslovenstvo, politički progoni, cenzura, ograničavanje građanskih sloboda ! neke su od karakteristika diktature kralja Aleksandra. Ako na to dodamo lošu ekonomsku situaciju, kao odraz Velike depresije, možemo govoriti o situaciji u prvim godinama četvrtre decenije 20. vijeka u Jugoslaviji. Ostaje ključno pitanje kako je to uticalo na umjetnost i kakvi su bili odnosi između umjetnosti i režima.

Iako ovo pitanje nije osetljivo ni kontroverzno, ono je interesantno zbog činjenice da daje pristup političkim temama iz drugog ugla – umjetničkog. Pitanje odnosa između umjetnosti i režima vidi se, u ovom slučaju, kroz prizmu Grupe Zemlja, Prolječne izložbe u Beogradu i dvojice svjetski poznatih umjetnika – Antuna Augustinčića i Ivana Meštrovića. Mada je za umjetnost (i ne samo u to vrijeme) bio zainteresovan mali krug ljudi, a bio je koncentrisan u velikim centrima, naročito Zagrebu i Beogradu, umjetnost je bila važna ne samo zato što predstavlja odraz situacije u zemlji i društvu, već i zato što je to odraz razmišljanja i postupaka političke i kulturne elite.

Ishodi učenja:

- Učenici će naučiti nešto o grupi umjetnika *Zemlja*, Antunu Augustinčiću, Ivanu Meštroviću, Prolječnim izložbama u Beogradu tridesetih godina 20. vijeka u Kraljevini Jugoslaviji.
 - Učenici će moći da razumiju položaj umjetnika prema režimu i obrnuto.
 - Učenici će moći da zauzmu stav i izraze svoje mišljenje koristeći argumente.
-

Ciljevi:

- Napraviti kritičku analizu istorijskih izvora.
 - Dati tri različite perspektive na temu *Umjetnost i režim* kroz izabrane materijale.
 - Pokazati odnos između (vizuelne) umjetnosti i režima kralja Aleksandra u tridesetim godinama 20. vijeka, ideju nacionalnog unitarizma, ali i odnos režima prema umjetnosti.
 - Prikazati položaj umjetnika prema režimu.
 - Koristiti umjetnička djela kao istorijske izvore.
 - Postići kritičko razmišljanje uz pomoć istorijskih izvora i podstaći diskusiju.
-

Uputstva za predavača:

Učenici će steći znanja, razumijevanje i uvid u temu kroz odabrani materijal – izvore (slike, pisane izvore, karte) i pripremljene uvodne tekstove. Dati tri različite perspektive na temu *Umjetnost i režim* kroz izabrane materijale. Rad na izvorima i multiperspektivnost trebalo bi da pomogne da se tema razumije i odgovori na ključno pitanje.

Aktivnost 1:

Uvod – objašnjenje radionice i davanje ključnog pitanja: Umjetnost nije imala nikakve veze sa politikom, u kojoj mjeri ste saglasni sa ovom izjavom?

Aktivnost 2:

Učenici rade u tri grupe sa odabranim izvorima i uz dodatnu pomoć teksta iz karata. Postoje četiri vrste izvora – pisani izvori, fotografije, karte i reprodukcije umjetničkih djela. Sve tri grupe imaju isti zadatak, ali različite tvrdnje – grupe traže i argumentovano zaključuju koje od navedenih tvrdnji su tačne.

45
minuta

I grupa

Izvori: Razgovor između Kralja i Ivana Meštrovića; Olga Manojlović o glorifikovanju vlasti; Mapa javnih spomenika kralju Aleksandru (i Petru) koje je izradio Antun Augustinčić; Spomenik kralju Aleksandru u Varaždinu i Titu u Komrovecu koje je izradio A. Augustinčić; Skulptura *Pijanci*.

Tvrdnje:

Meštrović i Augustinčić su bili kritični prema režimu.

Umjetnički rad Augustinčića i Meštrovića bio je u službi režima.

Meštrović i Augustinčić su bili politički angažovani.

Umjetnički rad Augustinčića i Meštrovića je glorifikovao Kralja.

Augustinčić i Meštrović su, u prvom redu, izvanredni umjetnici.

II grupa

Izvori: Odsustvo nekih od najboljih umjetnika sa Prolječne izložbe; Kupovina umjetničkih djela prema broju primjeraka i cijeni; Nazivi umjetničkih djela kupljenih od strane Palate (Kralja – uz dodatnu mapu); Prijedlog Palate za kupovinu slika i skulptura; Značaj kupovine umjetničkih djela.

Tvrdnje:

Umjetnici su na Prolječnim izložbama promovisali jugoslovensko jedinstvo u umjetnosti.

Prolječne izložbe su bile sastajalište izuzetnih umjetnika sa područja cijele Jugoslavije.

Palata (Kralj) i Ministarstvo su izdašno pomagali izložbe kako bi promovisali jugoslovensko jedinstvo.

Palata (Kralj) je prilikom kupovine djela vodila računa samo o kvalitetu djela.

III grupa

Izvori: Program Grupe *Zemlja*; Tabaković: *Kult idiotizma* (1929); Vanja Radauš: *Ispovijest* (1932); Krsto Hegedušić: *Rekvizicija* (1929); Antun Mezđić: *Deponija* (1932); Oton Postružnik: *Pozdrav* (1932); Željko Hegedušić: 6.1. (1935).

Tvrdnje:

Umjetnički rad Grupe Zemlja izražava kritiku društvenih, političkih i ekonomskih prilika.

Umjetnički radovi Grupe Zemlja podržavali su politiku režima.

Program Grupe Zemlja odražavao je njihovu spremnost da kritikuju trenutnu situaciju pa je rad Grupe zbog toga zabranjen.

Aktivnost 3:

Predstavnici svake grupe trebalo bi da označe na liniji (između dvije ekstremne tvrdnje: Umjetnost nije imala nikakve veze s politikom / Umjetnost je bila u bliskoj vezi s politikom) svoj odgovor u skladu sa argumentacijom grupnog rada.

Umjetnost nije imala nikakve veze s politikom

↑

neutralno

↓

Umjetnost je bila u bliskoj vezi s politikom

Aktivnost 4:

Završna rasprava o ključnom pitanju.

Koje od sljedećih tvrdnji su tačne? Objasni uz pomoć izvora.

- 1.Meštrović i Augustinčić su bili kritični prema režimu.
- 2.Umjetnički rad Augustinčića i Meštrovića bio je u službi režima.
- 3.Meštrović i Augustinčić su bili politički angažovani.
- 4.Umjetnički rad Augustinčića i Meštrovića je glorifikovao Kralja.
- 5.Augustinčić i Meštrović su, u prvom redu, izvanredni umjetnici.

Uvod:

Antun Augustinčić i Ivan Meštrović bili su među najznačajnijim vajarima u Kraljevini Jugoslaviji u međuratnom periodu, pri tome i umjetnici svjetskog glasa. Na primjeru dvojice vajara moguće je djelimično pokazati odnos umjetnosti prema režimu kralja Aleksandra.

Ivan Meštrović je najpoznatiji i najslavniji hrvatski vajar, te jedan od najvećih savremenih svjetskih umjetnika 20. vijeka. Dok je do kraja Prvog svjetskog rata politički angažovan radio na ideji jugoslovenstva, u Kraljevini Jugoslaviji je vješto izbjegavao otvorene političke sukobe.

U prvim godinama tridesetih godina 20. vijeka izlaže svoje radove u Zagrebu i Beogradu (između ostalih i na 2. i 4. Prolječnoj izložbi), Evropi (London, Pariz, Berlin, Prag, Mančester, Lids, Belfast, Minhen, Valensija, Barselona, Beč, Ciri, Brisel...) i Americi (Čikago, Njujork).

Antun Augustinčić je uz Ivana Meštrovića, svakako, najznačajniji hrvatski vajar 20. vijeka, takođe svjetski poznat po spomenicima urađenim širom svijeta. Augustinčić je bio jedan od osnivača likovne grupe *Grupe Zemlja* iz koje istupa 1933. Od tridesetih godina intenzivira svoje bavljenje javnim spomenicima. Učestvujući i često pobjeđujući na brojnim javnim takmičenjima za spomenike u Jugoslaviji i svijetu, stiče ugled majstora spomenika, prevashodno konjaničkih, što mu među kolegama donosi status prvog državnog vajara.

Izvor 1

Razgovor između Kralja i Ivana Meštrovića

Razgovor je vođen prilikom poziranja za izradu biste nakon što je zagrebački časopis (izrazito projugoslovenski) *Nova Evropa*, koji je izdavao dr Milan Čurčin, objavio u broju od 26. januara 1929. izjavu pod naslovom *Novo stanje*, koju su potpisali: dr Laza Popović, dr Ivan Politeo, dr Ivan Belin, dr Milan Čurčin i Meštrović. U izjavi je izražena kritika prema uspostavljanju diktature kao nedemokratskog načina rješavanja problema. Taj broj *Nove Evrope* bio je zabranjen zbog izjave.

- A što radi Vaš Čurčin? Zar on ne vidi da ovo nije Engleska i da se ovdje ne može kao kod njih?... Zatvoriću ja njega. Pred sud će on.

- Ako je tako, onda moramo pred sud svi koji smo s njime potpisali izjavu.

- To ne mora biti. Ako neke od vas neću zatvoriti, a neću, na primjer, Vas, a druge hoću, što tko tomu može?

- Da, sastavio jest on, ali smo i mi ostali supotpisali. On nam je izjavu pročitao, a mi smo se, uz manje primjedbe, s njom složili i potpisali. Zato mi se čini da je pravo – ako je pravo – da svi jednako odgovaramo, ako ima odgovornosti.

Kralj je podulje šutio, a onda se nasmiješio, pa rekao:

- Vidjet ćemo što ćemo s njime. Ovaj put je izabrao dobro društvo, ali ako se ne urazumi, ništa mu neće pomoći.

- Dr Čurčin želi našoj zemlji dobro, koliko makar tko od nas.

- To sam sklon da vjerujem, ali ima i drugih koji ovoj zemlji žele dobro, pa ih se mora ušutkati, jer ono, kako bi oni htjeli da joj pomognu, ne ide, a što ne ide, ne valja.

- Zatim smo prešli na posao. On je sjedio mirno i kod tog prvog poziranja nismo mnogo razgovarali.

Ivan Meštrović, *Uspomene na političke ljude i događaje*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1993., 185

Izvor 2

Olga Manojlović o glorifikaciji vladara

Tako je u periodu pred izbijanje Drugog svjetskog rata – vremenu najžešćih političkih sukobljavanja i postavljanja zahtjeva za decentralizaciju države, glorifikacija ličnosti kraljeva Petra i Aleksandra afirmirala ideje državnog centralizma i nacionalne monolitnosti, na gotovo identičan način kao što je veličanje ličnosti vladara ostvareno u vremenu socijalističke Jugoslavije, a posebno u posljednjoj deceniji njenog postojanja.

Olga Manojlović Pintar, *"Tito je stena" (dis)kontinuitet vladarskih predstavljanja u Jugoslaviji i Srbiji 20. veka*, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 2-3-, 2004., 86-87

Izvor 3

Mapa javnih spomenika kralju Aleksandru (i Petru) koje je izradio Antun Augustinčić

Plava boja - napravljeni spomenici (uništeni tijekom Drugog svjetskog rata)
Crvena boja - skice za spomenike

kartu izradio Denis Detling

Izvor 5

Skulptura Pijanci

Skulptura *Pijanci* autora Antuna Augustinčića, prikazuje u punoj figuri dva muška lika – mršavog žandara i debelog finansijskog činovnika (personifikacija režima) – kako zagrljeni teturaju i pjevaju. Kao nijedna druga od njegovih poznatih skulptura, *Pijanci* jasno i glasno izražavaju duh Grupe *Zemlja* (čiji je Augustinčić 1929. bio jedan od osnivača i pripadao joj do 1933), snažnije i jače nego što su to činili njegovi angažovani

crteži s kojima je učestvovao na izložbama.

To što *Pijanci* u to vrijeme nijesu bili izlagani i britkost umjetničkog izraza podržava nas u uvjerenju da su nastali kao Augustinčićeva reakcija na policijsku zabranu svih aktivnosti Grupe *Zemlja* u aprilu 1935. godine, a što se poklapa iskazom sadašnjeg vlasnika da je prvobitna vlasnica Ksenija Kantoci skulpturu datirala u 1935. godinu.

Ekspertiza kustosa galerije A. Augustinčića u Kanjecu, Božidar Perković;
fotografija skulpture, Davorin Vujčić

Izvor 4

Spomenik kralju Aleksandru u Varaždinu i Titu u Kumrovcu koje je izradio Antun Augustinčić

Spomenik Aleksandru I Ujedinitelju podignut je 1935. u Varaždinu (srušen 1941). Spomenik Josipu Brozu Titu postavljen je u Kumrovcu 1948.

Gradski muzej Varazdin 61552 /
en.wikipedia.org/wiki/File:Tito_spomenik1.jpg

Grupa 2

Koje od sljedećih tvrdnji su tačne? Objasni uz pomoć izvora.

1. Umjetnici su na Proljećnim izložbama promovisali jugoslovensko jedinstvo u umjetnosti
2. Prolječne izložbe su bile sastajalište izuzetnih umjetnika sa područja cijele Jugoslavije.
3. Palata (Kralj) i Ministarstvo su izdašno pomagali izložbe u svrhu promocije jugoslovenskog jedinstva.
4. Palata (Kralj) je prilikom kupovine djela vodila računa samo o kvalitetu djela.

Uvod

Od 1929. u Beogradu se, u organizaciji Umjetničkog društva *Cvijeta Zuzorić*, održavaju tzv. *Prolječne izložbe*. One su nastavak tzv. *Jugoslavenskih izložbi* koje su se organizovale još od 1904.

Izvor 1

Odsustvo nekih od najboljih umjetnika sa Prolječne izložbe

Sa izložbe (Prve prolječne izložbe op.a.) odsustvuju ne samo mnogi od najboljih umjetnika koji su trenutno u inostranstvu ! Milunović, Dobrović, Šumanović, Uzelac ! i čije neprisustvo se razume i opravdava, nego odsustvuje i velik broj umjetnika koji su kod kuće. Beogradski umjetnici zastupljeni su skoro svi, od slovenačkih jedva trojica-četvorica, a od hrvatskih nema najboljih, tačno onih čija dela su se očekivala s nestrpljenjem: nema Meštrovića, Kršinića, Babića, Miša, Augustinčića, Becića. Njih zastupaju, u gomili, slabiji umjetnici, od kojih bi samo nekolicina mogla učestvovati na izložbi i sa veoma smanjenim brojem radova.

M. Kašanin, *Umetničke kritike, Beograd 1968, str. 143-144.* u R. Vučetić: *Cvijeta Zuzorić' i kulturni život Beograda 1918-1941., Beograd, 2003.*

Izvor 2

Kupovina umjetničkih djela po broju djela i cijenama

Kupac/Izložba	Ministarstvo obrazovanja	Općina	Kraljev dvor	Privatni
Druga izložba iz 1930.	23	26	0	12
Treća izložba iz 1931.	28 (101 000 din)	4	28 (72 900 din)	8
Peta izložba iz 1933.	nema podataka	nema podataka	nema podataka	1

R. Vučetić, *Cvijeta Zuzorić' i kulturni život Beograda 1918-1941., Beograd, 2003., str.712. (AJ, 66-376-614; AJ, 74-350-182; AJ, 74-494-199)*

Opciona pitanja:

1. Ko je najveći otkuplivač slika? Što misliš zašto? Pokušaj da objasniš zašto se smanjuje broj otkupljivanih radova od strane privatnih lica? Što misliš, ima li to kakve veze s kvalitetom izloženih radova?

Izvor 3

Značaj kupovine umjetničkih djela

Udruženje *Cvijeta Zuzorić*, organizator Proljećnih izložbi, u dopisima Ministarstvu prosvjete naglašavalo je značaj otkupa:

(...) *Dosada (je) na prolećnim izložbama bio najveći kupac NJ. V. Kralj i Ministarstvo prosvete, baš zato što na ovim reprezentativnim izložbama učestvuju umjetnici iz cele države.*

Radina Vučetić, *Jugoslavenstvo u umjetnosti I kulturi – od zavodljivog mita do okrutne realnosti (Jugoslavenske izložbe od 1904.-1940.), Časopis za suvremenu povijest, br 3., Zagreb, 2009., 712.; prema Arhiv Jugoslavije, 66-113-366*

Opciono pitanje:

1. Što je, prema mišljenju Udruženja *Cvijeta Zuzorić*, razlog da su Kralj i Ministarstvo prosvjete najveći otkuplivači slika?

Izvor 4

Pismo ministru prosvjete

Nakon završene Druge prolječne izložbe slikari Jovan Bijelić i Vaso Pomorišac, u maju 1930. pišu ministru da je zajednička izložba uspjela kako visokim nivoom izloženih dela, tako još više jednim drugim momentom ! naime: kad su se sve narodne snage sjedinile za dobro otadžbine, u tome vremenu našli su se na okupu i pioniri zavetne jugoslovenske misli.

Radina Vučetić, Jugoslavenstvo u umjetnosti I kulturi – od zavodljivog mita do okrutne realnosti (Jugoslavenske izložbe od 1904.-1940.), Časopis za suvremenu povijest, br 3., Zagreb, 2009., 71o.; prema Arhiv Jugoslavije, 66-381-617

Opciono pitanje:

1. Što slikari smatraju većim uspjehom Druge prolječne izložbe: visok nivo izloženih djela ili što su se na izložbi okupili oni koji zagovaraju jugoslovensku misao?

Izvor 5

Nazivi (nekih) umjetničkih djela koja je kupila kraljeva Palata (sa dodatnom mapom)

Prilikom otkupa slika od strane Dvora primjetno je da su najčešće otkupljivana djela s motivima mrtve prirode i djela koja su u vezi sa različitim djelovima Jugoslavije, što se može vidjeti iz naslova djela:

*Motiv iz Ohrida,
Primorski motiv,
Dalmatinske kuće,
Veles,
Oko Tetova,
Korčula,
Iz Hvara,
Pogled na trg u Prizrenu,
Maglaj u Bosni.*

R. Vučetić, Cvijeta Zuzorić' i kulturni život Beograda 1918–1941., Beograd, 2003., str.712,713 (Arhiv Jugoslavije, 66-376-614);

Opciono pitanje:

1. Šta misliš zašto se prilikom otkupa slika vodila briga da slike budu vezane uz razne dijelove Jugoslavije?

Izvor 6

Prijedlog Palate za kupovinu slika i skulptura

Prijedlog za otkup slika i skulptura načinjen za Dvor sadržao je prezime i ime umjetnika i trebalo je da sadrži karakteristike izloženog djela. U stvarnosti je to izgledalo ovako:

Vidmar Nande ! Slovenac iz Ljubljane. Uzima motive iz narodnog života.

Kralj France – Iz Ljubljane, vođa generacije koja se pojavila po oslobođenju.

Palavičini Petar – Dalmatinac porijeklom. Živi i radi u Beogradu.

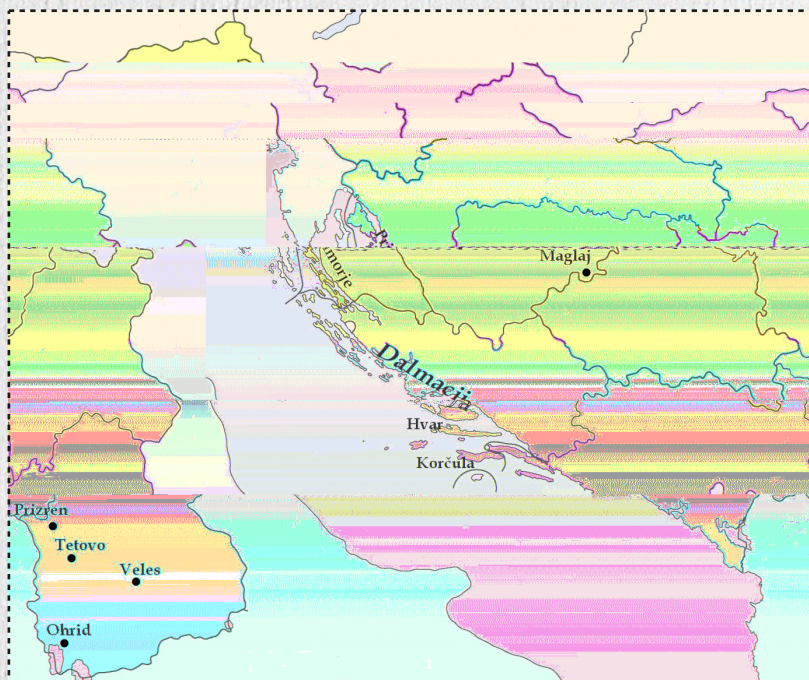
Ružička Kamilo – Slikar iz Zagreba; učestvuje na svim jugoslovenskim izložbama.

Uzelac Milivoj – Rođen u Mostaru, živi u Parizu. Smatra se jednim od glavnih predstavnika savremene naše umetnosti. Ima lepo ime u inostranstvu.

R. Vučetić, Cvijeta Zuzorić' i kulturni život Beograda 1918–1941., Beograd, 2003., str. 713; prema Arhiv Jugoslavije, 74-243-366

Opciono pitanje:

1. Ističu li se u prijedlogu otkupa karakteristike umjetničkog djela? Što je Dvoru bitno za otkup?

Grupa 3

Koje od sljedećih tvrdnji su tačne? Objasni uz pomoć izvora.

1. Umjetnički rad Grupe Zemlja izražava kritiku društvenih, političkih i ekonomskih prilika.
2. Umjetnički radovi Grupe Zemlja podržavali su politiku režima.
3. Program Grupe Zemlja odražavao je njihovu spremnost da kritikuju trenutnu situaciju, pa je rad grupe zbog toga zabranjen.

Uvod

Grupa Zemlja (punim nazivom Udruženje likovnih umjetnika Zemlja) je bila statutarno udruženje angažovanih, politički lijevo orijentisanih likovnih umjetnika, koje je djelovalo od 1929. do 1935. godine.

Grupa je nastala u vrijeme izbijanja ekonomske krize, smrti Stjepana Radića i uspostavljanja diktature. Veliki posredni uticaj na Grupu Zemlja su imali književnik Miroslav Krleža, njemački slikar Gerog Grosz i njemačka likovna grupa Nova stvarnost (Neue Sachlichkeit).

Članovi Zemlje su se zalagali za umjetnost koja nije sama sebi svrhom, već je društveno i politički angažovana i dostupna širokim narodnim slojevima (što će uticati na utemeljenje hrvatskog naivnog slikarstva od strane Krste Hegedušića). Teme i motive su preuzimali iz vlastite sredine, zemlje iz koje su potekli (otud naziv Zemlja), a ponajviše su se bavili problemima hrvatskog sela. Grupa je bila kritička, polemična i u svom je djelovanju vješto zaobilazila cenzuru i pazila da javno ne izazove reakciju režima.

Članovi Grupe Zemlja su bili mnogi značajni hrvatski umjetnici, a među njima Drago Ibler (predsjednik), Antun Augustinčić, Krsto Hegedušić, Frano Kršinić, Marijan Detoni, Ivan Generalić, Željko Hegedušić. Grupa je organizovala 6 izložbi na kojima su svoja angažovana djela izlagali članovi, ali i gosti Grupe Zemlja.

Izvor 1

Program Grupe Zemlja

Treba živjeti životom svog doba.

Treba stvarati u duhu svog doba.

Savremeni život prožet je socijalnim idejama i pitanja kolektiva su dominantna.

Umjetnik se ne može oteti htjenjima novoga društva i stajati izvan kolektiva.

Jer je umjetnost izraz naziranja svijeta.

Jer su umjetnost i život jedno.

Javno objavljeni program Grupe Zemlja bio je zbog cenzure oprezno formulisan. Iako je grupa u svom djelovanju, kao i u formulisanju programa, vješto zaobilazila cenzuru i pazila da javno ne izazove reakciju režima, režim je 1935. godine izgubio strpljenje i zabranio djelovanje grupe bez objašnjenja.

-Izložba-Udruženja umjetnika Zemlja, Zagreb, 1929.-

Izvor 2

Ivan Tabaković: Kult idiotizma (1929)

Izložba Udruženja umjetnika
Zemlja, Zagreb, 1929.

Opciona pitanja:

1. Šta vidiš na slici?
2. Kult označava poštovanje nekoga ili nečega. Šta je autor htio reći naslovom djela?

Izvor 3

Vanja Radauš:
Ispovijest (1932)

*Izložba Zemlja u
Umjetničkom paviljonu,
Zagreb, 1932.*

Opciono pitanje:

1. Kako je prikazan sveštenik, a kako ispovijedaonica?

Izvor 4

Krsto Hegedušić: **Rekvizicija (1929)**

Izložba udruženja umjetnika Zemlja, Zagreb, 1929.: <http://www.ipress.hr/kultura/izlozba-krste-hegedusica-za-deset-godina-galerije-adris-14514.html>

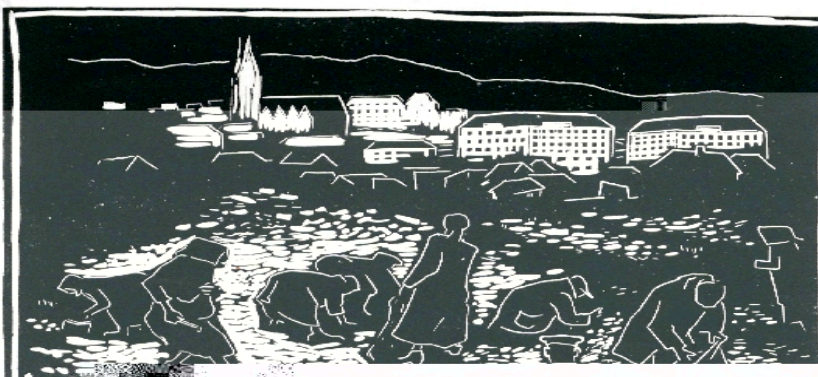
Opciona pitanja:

1. Što slika prikazuje?
2. Rekvizicija znači prisilno, odnosno, privremeno oduzimanje imovine uz nadoknadu, obično u ratne svrhe.
3. Što ti misliš, hoće li seljaci sa slike dobiti nadoknadu?

Izvor 5

Antun Mezdić: **Deponija (1932)**

*Izložba Zemlja u Umjetničkom
paviljonu, Zagreb, 1932.*

Opciona pitanja:

1. U pozadini slike je Zagreb, ali šta slika pokazuje?
2. U kakvoj je to vezi s naslovom izložbe?

Izvor 6

Oton Postružnik:
Pozdrav (1932)

Izložba Zemlja u
Umjetničkom paviljonu,
Zagreb, 1932.

Postružnik O.

Pozdrav

Opciona pitanja:

1. Zastava je simbol neke države. Kako bi ti držao zastavu svoje zemlje kada bi je neko pozdravljao?
2. Kako je ovđe prikazana? Pobroji koliko osoba ima na slici, a koliko lica vidiš?
3. Kod lica koja vidiš, da li je riječ o konkretnoj osobi ili, možda, ona nekoga predstavlja?

Извор 7

Željko Hegedušić:
6. 1. (1935)

Moderna galerija
Zagreb, MG-2891;
photo by Goran Vranic.

Opciona pitanja:

1. Naslov slike je 6.1. Što se dogodilo 06. 01. 1929?
2. Svi likovi na ovoj slici hodaju prema kamenu na kojem stoji 6.1. Što misliš, što je autor ovom slikom htio reći?
3. Pogledaj koji se sve likovi nalaze na slici. Kako su prikazani? Predstavljaju li stvarne osobe ili ti likovi predstavljaju određene grupe. Ako predstavljaju određene grupe kakav je stav autora slike prema njima?
4. Što misliš, pojavljuje li se neđe smrtu pozadini?
5. Što je prethodilo događaju od 06. 01. 1929? Kakav je stav autora, na osnovu slike, prema događaju koji se zbilo 06. 01. 1929?